

Ohje: Eläinlääkintäauton vaatimukset ja autoverovapaus

1. Ohjeen tarkoitus

Tämän ohjeen tarkoitus on selvittää eläinlääkäreiden ammattikäytössä käyttämien autojen ("eläinlääkintäauto") autoverovapauteen liittyviä teknisiä vaatimuksia, määräyksiä ja käytäntöjä. Elinkeinikäytössä oleviin ajoneuvoihin liittyy erityisesti arvonlisäverotuksen osalta vaatimuksia ja käyttörajoituksia, sekä esim. ajopäiväkirjan pitovelvoitteita. Näihin seikkoihin ei tässä ohjeessa oteta kantaa muuten kuin viittauksenomaisesti.

2. Yleisesti autojen verotuksesta ja ajoneuvoluokista

Autoverolla tarkoitetaan kertaluontoista, autoa Suomeen ensimmäistä kertaa rekisteröitäessä kannettavaa veroa. Veron määrä lasketaan autoverolaissa (777/2020) määritellyn päästöihin perustuvan veroprosentin mukaisesti auton verotusarvosta. Verotusarvo on auton yleinen verollinen vähittäismyyntiarvo. Autoista kannetaan lisäksi vuosittain perittävää ajoneuvoveroa joka määräytyy ajoneuvon käyttövoiman, painon ja päästöjen perusteella. Autojen ensiverotuksesta vastaa Verohallinto.

Laissa säädetyt kriteerit täyttävä eläinlääkintäauto on tietyin jäljempänä käsiteltävin perustein autoverosta vapaa. Sen sijaan ajoneuvoveroa maksetaan samoilla perusteilla kuin muista saman ajoneuvoluokan autoista.

Tämän ohjeen kannalta relevantit ajoneuvoluokat ovat:

- M1 - henkilöauto
- N1 - pakettiauto
 - täyden veron pakettiauto
 - alennetun veron pakettiauto

Autoveroa ei peritä lainkaan 1.10.2021 tai sen jälkeen ensimmäistä kertaa käyttöönotetuista täyssähkö- tai vetykäyttöisistä M1- ja N1-luokan ajoneuvoista. Siten näitä ei koske lainkaan seuraavassa selvitettävät ohjeet ja määräykset autoverovapauteen liittyen, eikä niitä tarvitse erikseen ilmoittaa tai katsastuttaa eläinlääkintäautoiksi. Erityisesti M1-luokan henkilöautojen arvonlisäverojen vähennyskelpoisuuteen liittyy rajoituksia, jotka on autoverottomuudesta huolimatta syytä ottaa huomioon.

Isommat pakettiautot on mahdollista rekisteröidä N2-luokan kevytkuorma-autoiksi (kokonaismassa yli 3 500 kg), joista ei kanneta autoveroa iästä, käyttövoimasta tai käyttötarkoituksesta riippumatta. Ajamiseen tarvitaan vähintään C1-ajokortti ja suurin sallittu nopeus on 80 km/h. Lisäksi auto pitää varustaa nopeudenrajoittimella (max. 90 km/h).

3. Mikä on eläinlääkintäauto?

Autoverolain 5 luvun 23 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan

[Autoverosta vapaa on] eläinlääkäriautoksi rakennettu ja varustettu, eläinlääkärintointa harjoittavan eläinlääkärin omistuksessa oleva ja eläinlääkintätyössä käytettäväksi tarkoitettu N1-luokan auto:

- A. jossa on tilaa matkustajille vain kuljettajan vieressä olevilla istuimilla;*
- B. jonka ohjaamo-osan takana olevan korin osan sisäkorkeus mitattuna 0,8 metrin levyisellä ja 1,4 metrin pituisella alueella on vähintään 0,5 metriä; ja*
- C. jonka edellä b alakohdassa tarkoitettuun tilaan kuuluu eläinlääkärintyötä varten kiinteästi asennettu koneellisella jäähdytyslaitteella varustettu säilytystila sekä kiinteät kaapit, laatikostot ja muut tarpeelliset rakenteet*

Kysymys on käytännössä siis pakettiautosta, jonka takaosassa on kiinteästi asennettuna jääkaappi ja säilytysratkaisut työssä tarvittavia välineitä ja tarvikkeita varten. Mittojen puolesta tarkoitukseen soveltuu myös suuri joukko farmari- ja maasturimallisia henkilöautoja, mutta ne on ennen eläinlääkintäkäyttöön ottamista muutettava N1-luokan pakettiautoiksi. Tämä edellyttää takapenkkien sekä niiden kiinnityspisteiden poistamista niin, ettei takapenkkejä ole mahdollista ottaa helposti uudestaan käyttöön.

Myös jääkaapin ja kiinteiden kalusteiden on oltava asennettuna siten, että niitä ei saa helposti poistettua. ”Helppouden” astetta ei ole missään sen tarkemmin määritelty ja viime kädessä siitä päättää katsastaja. Jonkinlaisena nyrkkisääntönä voi pitää sitä, että poistaminen ei onnistu tavanomaisilla kotityökaluilla. Muutostöiden osalta kannattaa tukeutua ammattimaisten autovarusteluyritysten apuun.

Myöskään lainkohdassa mainituille ”kaapeille, laatikostoille ja muille tarpeellisille rakenteille” ei ole tarkempia määritelmiä. Myös varustelun asianmukaisuudesta eläinlääkärin työtä silmällä pitäen määrittelee katsastaja. Koska katsastajilla ei ole tarkempaa tietoa saati kokemusta eläinlääkärin työstä, kannattaa varautua selvittämään varustuksen tarkoituksenmukaisuutta ammatin harjoittamisessa. Kerran valmiiksi asti tehtyä katsastuspäätöstä on vaikea saada muutettua (kts. kohta 4.3) ja siksi katsastuksessa kannattaa olla itse mukana ja tarvittaessa selvittää tilannetta mahdollisuuksien mukaan, ellei katsastusta hoida muutostyön tehnyt yritys.

4. Eläinlääkintäauton hankinta ja rekisteröinti

Eläinlääkintäauton veroetu on mahdollista saada vain autosta, joka täyttää eläinlääkintäauton kriteerit, kun se merkitään ensimmäistä kertaa liikennerekisteriin Suomessa. Auton on siis oltava joko uusi, tai ulkomailta tuotava käytetty auto. Suomessa jo rekisteröityä autoa ei saa takautuvasti veroedun piiriin.

4.1. Käytetyn auton tuonti

Käytettyä autoa Suomeen tuotaessa se on rekisteröintikatsastettava ennen kuin se voidaan merkitä rekisteriin. Lisäksi autosta on tehtävä autoveroilmoitus, vaikka siitä ei tultaisikaan kantamaan lainkaan veroa. Eläinlääkintäauton vaatimusten täytyminen pystytään toteamaan yhdellä kertaa rekisteröintikatsastuksen yhteydessä.

Tavallisen tuontiauton tapauksessa auto voidaan ottaa käyttöön Suomessa ennen sen ensirekisteröintiä tekemällä ensin käyttöönottoilmoitus verohallintoon, jonka jälkeen verovelvollisella on viisi päivää aikaa tehdä autoveroilmoitus. Tämän jälkeen auto käytetään rekisteröintikatsastuksessa ja se voidaan rekisteröidä kun katsastus on hyväksytty ja autovero on maksettu.

Eläinlääkintäauton tapauksessa on suositeltavaa, että autoa ei oteta käyttöön ennen kuin siihen on tehty tarvittavat muutostyöt ja se on rekisteröintikatsastettu. Tämä johtuu siitä, että verovapauden edellytykset todetaan vasta rekisteröintikatsastuksessa ja sitä ennen tehty veroilmoitus johtaa normaaliin autoveron maksuunpanoon. Rekisteröintikatsastuksen ja autoveroilmoituksen tekemisen jälkeen auto on mahdollista ottaa käyttöön tavalliseen tapaan siirtoluvalla, eli ns. tarrakilvillä. Lopulliset rekisterikilvet saa katsastuskonttorilta, kun autoveropäätös on annettu ja katsastus hyväksytty.

Rekisteröintikatsastuksesta ja siirtoluvista saa tarkemmin tietoa Traficomilta, käyttöönottoilmoituksesta ja autoveroilmoituksen tekemisestä lisätietoa saa Verohallinnolta.

Tarvittaessa maksuunpannun veron saa hakemuksesta takaisin, joten em. toimintajärjestyksen osalta kysymys on lähinnä tarkoituksenmukaisuudesta. Hakemus Verohallinnolle on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa auton rekisteröinnistä. Verohallinto antaa tarkemmat määräykset hakemusmenettelystä ja siinä vaadittavista tiedoista ja selvityksistä.

4.2. Uuden auton hankinta

Uusia tyyppihyväksytyjä autoja ei normaalisti tarvitse rekisteröintikatsastaa, vaan ne merkitään rekisteriin suoraan maahantuojaan toimesta. Maahantuoja tai autoliike vastaa myös autoverosta. Kun eläinlääkintäauton verovapaus edellyttää rakenteellisia muutoksia, se on vaatimusten täyttämisen varmistamiseksi käytettävä rekisteröintikatsastuksessa. On tärkeää, että autoa ei rekisteröidä ennen kuin siihen on tehty muutokset ja se on rekisteröintikatsastettu. Jos auto rekisteröidään tavanomaisen ns. suorarekisteröinti-protokollan mukaisesti, sitä ei enää takautuvasti saa muutoksikatsastettua verovapaaksi eläinlääkintäautoksi.

Koska eläinlääkintäautoja ei määrällisesti ole kovinkaan paljon, uusille autoille ei välttämättä ole autoliikkeillä tai maahantuojoilla valmista käytäntöä rekisteröintibyrokraatian hoitamiseksi. Menettelystä kannattaa siksi mainita ja sopia jo hyvissä ajoin. Paras osaaminen on erikoisvarusteltuja autoja rakentavilla toimijoilla, joiden asiantuntemusta kannattaa hyödyntää. Oleellista on, että autoa ei rekisteröidä ennen muutosten tekemistä ja eläinlääkintäautostatus ilmoitetaan autoveroilmoituksessa.

4.3 Erimielisyys katsastuksessa

Tyypillisesti näkemyserot rakenteiden ja varusteiden asianmukaisuudesta tulevat esiin rekisteröintikatsastuksessa. Vaikkakin se lienee harvinaista, tällainen tilanne voi tulla eteen myös määräaikaikatsastuksen yhteydessä.

Jos kysymys on vielä rekisteröimättömän auton rekisteröintikatsastuksesta, rakenteita ja varustelua voi muuttaa katsastuksesta saadun palautteen perusteella ja tuoda auton uudestaan katsastettavaksi. Vero-ongelmia ei tule, kun autoveroilmoitus tehdään vasta hyväksytyn katsastuksen jälkeen.

Mikäli katsastaja on määräaikaikatsastuksessa syystä tai toisesta sillä kannalla, että auton varustus ei täytä eläinlääkintäauton vaatimuksia, siitä seuraa lähtökohtaisesti veronmaksuvelvollisuus. Tässä tilanteessa autoverotuksesta vastaa Liikenne- ja viestintävirasto Traficom. Jos varustelun asianmukaisuudesta on erimielisyyttä, on ensiarvoisen tärkeää, että oikaisuvaatimus tehdään nimenomaan katsastuspäätöksestä. Traficom perustaa verotuspäätöksensä katsastajan päätökseen, eikä siitä valittaminen enää auta, koska verotuspäätös on muodollisesti oikea perustuessaan lainvoimaiseen katsastuspäätökseen. Traficom ei voi tehdä verotuspäätöstä ennen kuin katsastuspäätös on lainvoimainen, siksi oikaisuvaatimus pitää tehdä tällaisessa tilanteessa nimenomaisesti katsastuspäätöksestä.

Oikaisua katsastuspäätöksen haetaan Traficomilta ja se tulee tehdä 30 päivän sisällä katsastuksesta. Traficomien päätöksestä on mahdollisuus valittaa edelleen hallinto-oikeuteen. Myös rekisteröintikatsastuksesta voi tehdä oikaisuvaatimuksen, vaikka vääräksi arvioitu katsastuspäätös ei aiheuttaisikaan välitöntä verovelvollisuutta. Säädökset ovat molemmissa tapauksissa samat.

5. Eläinlääkintäauton omistus ja hallinta

Autoverovapauden edellytys on, että eläinlääkintäauton omistaa eläinlääkäri, joka myös harjoittaa eläinlääkärintointia. Omistukseen rinnastetaan osamaksukauppa, tai muu vastaava omistukseen johtava rahoitusjärjestely. Osamaksulla hankittu auto rekisteröidään rahoitusyhtiön omistukseen ja tällöin eläinlääkäri on rekisteröitävä auton haltijaksi. Leasing puolestaan rinnastuu vuokraamiseen ja siksi leasing-sopimuksella hankittu auto ei voi olla verovapaa eläinlääkintäauto.

Omistaja voi olla eläinlääkäri henkilökohtaisesti tai eläinlääkäritoimintaa harjoittava yritys. Jos auton omistaa yritys, eläinlääkäri on rekisteröitävä auton haltijaksi. Yrityksen kaupparekisteriin merkitty päätoimiala tulee olla eläinlääkintäpalvelut.

6. Käyttörajoitukset

Eläinlääkintäauton käytön rajoituksista ei ole enää erillisiä säädöksiä tai määräyksiä. Autoa saa siis periaatteessa ajaa kuka tahansa. Auton on kuitenkin lain mukaan oltava ”tarkoitettu eläinlääkintätyössä käytettäväksi”, joka estää sen käyttämisen esim. tavanomaisena perheautona tai muuten enemmän yksityiskäytössä.

Laissa ei ole säädöstä siitä, mitä tarkemmin tarkoitetaan ”eläinlääkintätyössä käytettäväksi tarkoitettuna”. Laissa ei ole myöskään säädöstä siitä mitä tapahtuu, jos autoa käytetään

muuhun käyttöön. Lähtökohtana voidaan pitää sitä, että ainakin kaikki ammatinharjoittamiseen liittyvät ajot kuuluvat laissa tarkoitetun käytön piiriin. Kun muuta käyttöä ei ole suoranaisesti kiellettykään, täytyy lähteä siitä, että se on kohtuuden rajoissa sallittua. Muodollisten kriteereiden täytyessä autoverovapauden menettäminen voisi perustua lähinnä autoverolain 76 §:n mukaiseen yleiseen veron kiertämisen kieltoon. Verovapaiden taksien osalta on erikseen todettu, että veroetu voidaan menettää, jos ajoneuvoa ei ole käytetty pääasiassa taksiliikenteeseen. Vaikka eläinlääkintäautoista ei ole erikseen mainittu, samaa periaatetta voitaneen analogisesti soveltaa myös niihin.

Joka tapauksessa on syytä suhtautua pidättyvästi auton käyttöön muuhun kuin ammatinharjoittamiseen. Lisäksi on huomioitava erityisesti arvonlisäverotukseen liittyvät säädökset arvonlisäverolliseen käyttöön tarkoitetun ajoneuvon käytöstä muuhun käyttöön. Eriksien on syytä mainita, että lähtökohtaisesti matkat kotoa työpaikalle ovat yksityiskäyttöä.

Toisin kuin aikaisemmin, N1-luokan ajoneuvoilla ei ole enää alennettuja nopeusrajoituksia, joten myös eläinlääkintäautoilla saa ajaa yleisten tiekohtaisten rajoitusten mukaisesti.

7. Veron kuoleentuminen

Eläinlääkintäauton autovero kuoleentuu kokonaan 48 kuukauden, eli neljän vuoden kuluessa siitä, kun auto on ensimmäisen kerran rekisteröity tai otettu käyttöön Suomessa. Kun vero on kuoleentunut, auto voidaan myydä eteenpäin tai ottaa muuten vapaaseen käyttöön ilman veroseuraamuksia. Jos ajoneuvo on alunperin ollut alennetun veron kriteerit täyttävä pakettiauto, sitä ei voi kuoleentumisen jälkeenkään rekisteröidä ilman veroseuraamuksia kuin N1-luokan pakettiautoksi. Jos ajoneuvo on ollut alunperin täyden veron pakettiauto, tai muutettu M1-luokan henkilöautosta N1-luokan pakettiautoksi, se voidaan veron kuoleentumisen jälkeen säilyttää N1-luokassa tai muutostarkastaa M1-luokkaan.

Jos eläinlääkintäauton rakennetta tai käyttötarkoitusta muutetaan ennen neljän vuoden määräaikaa siten, ettei se enää täytä verovapauden ehtoja, tai se myydään jollekin, joka ei ole eläinlääkäri, autosta maksuunpannaan kuoleentumaton osuus autoverosta. Pohjana on se täysimääräinen vero, joka autosta olisi tullut suorittaa ensi kertaa verotettaessa. Tästä verosta vähennetään yksi neljäskymmeneskahdeksasosa (1/48) jokaista täyttä kuukautta kohden, jonka auto on ollut rekisterissä. Rakenteen muutoksista tai myynnistä on ilmoitettava Traficomille, joka panee maksuun autoverosta jäljellä olevan osuuden.

Auton voi myydä ilman veroseuraamuksia toiselle eläinlääkärille kesken kuoleentumisajan. Laki sallii sen, että auto käy välissä esim. autoliikkeen omistuksessa, mutta rekisteröinti uudelle verottomuuden kriteerit täyttävälle omistajalle täytyy joka tapauksessa tapahtua kuukauden kuluessa. Jos aikaraja ylitetään, maksettavaksi tulee kuoleentumaton osa autoverosta.